

Sygn. akt III AUa 316/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2019 r. w Lublinie

sprawy J. P.

z udziałem J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji J. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 31 stycznia 2018 r. sygn. akt VIII U 234/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od J. P. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Czaja Elżbieta Gawda

III AUa 316/18

UZASADNIENIE

Organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 25 listopada 2015 roku na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a i lit. c, art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1 i 1 a, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 rok, poz. 121, z późn. zm.) oraz art. 81 ust 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków

publicznych (Dz.U. z 2015 roku poz. 581 tekst jedn.) stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia J. B. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...)J. P. wynosi:

okres	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe	ubezpieczenie wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
01.2014	2669,00 zł	2669,00 zł	2669,00 zł	2303,08 zł
02.2014	3406,00 zł	3406,00 zł	3406,00 zł	2939,03 zł
03.2014	2479,00 zł	2479,00 zł	2479,00 zł	2329,32 zł
04.2014	293 1,00 zł	293 1,00 zł	293 1,00 zł	2529, 15 zł
05.2015	3025,00 zł	3025,00 zł	3025,00 zł	2610,27 zł
06.2014	287 1,00 zł	287 1,00 zł	287 1,00 zł	2477,38 zł
07.2014	2595,80 zł	2595,80 zł	2595,80 zł	2239,91 zł

W uzasadnieniu organ rentowy powołał się na przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej oraz art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, które stanowią, że do ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników (zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy - pracowników w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czyli również w rozumieniu art. 8 ust. 2a tejże ustawy) stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. Kierowcy zatrudnieni w ramach umów zlecenia zawartych z R. L. w okresach wskazanych w decyzji wykonywali zaś pracę na rzecz J. P.. On więc jest płatnikiem składek, w myśl art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. (decyzja z 25 listopada 2015 roku – akta ZUS).

Od tej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Lublinie złożył płatnik składek (...) J. P. wnosząc o jej zmianę i uznanie, że nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia J. B. – podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) J. P. – przychody uzyskane przez niego na podstawie umów cywilnoprawnych łączących go z (...) R. L. zawieranych w czasie trwania umowy o pracę. W uzasadnieniu odwołania płatnik wskazywał, iż w jego ocenie organ rentowy dokonał błędnej interpretacji przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, oraz że płatnikiem składek za ubezpieczonego jest (...)R. L., ponieważ ubezpieczony świadczył usługi transportowe w ramach umowy zlecenia zawartej z tym podmiotem gospodarczym.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 31 stycznia 2018 roku oddalił odwołanie oraz zasądził od J. P. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. kwotę 1 200 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił, że pomiędzy (...) J. P. z siedzibą w Ś. a (...) R. L. z siedzibą w B. w dniu 2 stycznia 2012 roku zawarta została umowa współpracy, której celem było zapewnienie wysokiego poziomu kierowania przedsiębiorstwem, stworzenie odpowiednich mechanizmów motywacyjnych efektywnego zarządzania

oraz przeprowadzenie zmian i usprawnień w przedsiębiorstwie (...). Do zadań (...) należało, m.in.: monitorowanie i organizacja pracy zatrudnionych w przedsiębiorstwie pracowników oraz osób świadczących usługi w oparciu o umowy cywilnoprawne, mające na celu racjonalne ich wykorzystanie przy wykonaniu zobowiązań ciążących na (...).

Płatnik (...) R. L. w okresie od 1 stycznia 2014 roku do 31 lipca 2014 roku zawierał umowy zlecenia z osobami będącymi jednocześnie pracownikami (...) J. P.. Wynagrodzenie z tytułu zawartych umów zlecenia wypłacił zleceniobiorcom płatnik (...) R. L., zaś (...) J. P. dokonywał comiesięcznie płatności dla (...) R. L. na podstawie wystawionych faktur.

Firma (...) J. P. zajmuje się przewozem osób na terenie całego kraju. J. B. w powyższej firmie jest zatrudniony od 2009 roku do chwili obecnej na podstawie umowy o pracę jako kierowca konduktor. Ubezpieczony jeździ busami i autobusami - w zależności od potrzeb zgodnie z ustalonym rozkładem jazdy. W ramach swoich obowiązków wynikających z zawartej umowy o pracę ubezpieczony wykonuje takie czynności jak: obsługa codzienna pojazdu, która podlega na sprawdzaniu jego stanu technicznego, utrzymanie czystości pojazdu, bieżąca kontrola wymaganych dokumentów, kontrola stanu paliwa oraz sprawdzanie czy pojazd jest przystosowany do przewozu osób. J. B. dzień pracy rozpoczynał od dokonania powyższych czynności. Mycie pojazdu wykonywane jest wówczas kiedy zaistnieje taka potrzeba (w czasie przerwy pomiędzy kursami), zaś sprzątanie pojazdów wykonywane było codziennie po zakończeniu pracy. Po dokonaniu czynności kontrolnych pojazdu ubezpieczony jeździł w trasy lokalne lub dalsze. Faktycznie ubezpieczony pracował różną ilość godzin, w zależności od ustalonego grafiku. Zdarzało się że pracę rozpoczynał o godzinie 5 rano i kończył o godzinie 20 wieczorem, przy czym w ciągu dnia była przerwa, która mogła trwać od 4 do 7 godzin w zależności od ustalonego grafiku na dany dzień. Niezależnie od powyższego ubezpieczony zachowywał ustalony przepisami czas pracy kierowcy, za co odpowiedzialny był zatrudniony w (...) planista - M. S..

Poza kursami wynikającymi z harmonogramu, J. B. wykonywał również przewozy okazjonalne w ramach wynajmu. Zlecenie przewozów okazjonalnych ubezpieczony otrzymywał w biurze firmy (...) od pracownika M. S. lub od innego pracownika biurowego.

Od samego początku zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w (...) J. P., ubezpieczony otrzymywał polecenia służbowe od R. L., który działał w imieniu pracodawcy. R. L. zarządzał firmą (...) w imieniu wnioskodawcy J. P. jeszcze przed dniem, w którym ubezpieczony podjął pracę w (...).

J. B. będąc pracownikiem (...) J. P. w okresie od 2 stycznia 2014 roku do 31 lipca 2014 roku zawierał umowy zlecenia z (...) R. L.. Zawierane umowy miały identyczne treści i były podpisywane w w/w okresie cyklicznie, na okres jednego miesiąca. W treści tych umów ustalano, iż zleceniodawca powierza, a zleceniobiorca zobowiązuje się do wykonania zadań polegających na: „prace wspomagające transport lądowy”. W okresie zawierania wyżej wskazanych umów zlecenia nie zmienił się charakter zatrudnienia ubezpieczonego w (...), zakres jego czynności oraz faktyczna wysokość łącznego – z tytułu obu umów-otrzymywanego wynagrodzenia w stosunku do okresu sprzed zawierania umów zlecenia.

Wysokość wynagrodzenia J. B. od początku jego zatrudnienia w (...) uzależniona była od liczby faktycznie przepracowanych godzin. Po podpisaniu umów zlecenia nic się nie zmieniło w tym zakresie. Ubezpieczony nie wykonywał w trakcie ich trwania żadnych innych czynności, poza tymi które wykonywał dotychczas na podstawie umowy o pracę. W trakcie wykonywanych czynności ubezpieczony nie był informowany, iż daną pracę aktualnie wykonuje na rzecz (...) R. L. czy też (...), zaś w przekonaniu samego ubezpieczonego wykonywał on cały czas swoją pracę na rzecz pracodawcy J. P.. J. B. otrzymując grafik nie miał wyszczególnionych informacji, w których godzinach pracuje dla (...), a w których dla (...). Zlecenia na wynajmy okazjonalne zawsze otrzymywał z biura firmy (...).

R. L. był właścicielem kilku busów, które wykorzystywane były w ramach prowadzonej działalności przez (...). Przewozy odbywały się na podstawie licencji, którą posiadał J. P.. R. L. nie posiadał wymaganej licencji do wykonywania przewozów. Busy R. L., którymi jeździł J. B., wykorzystywane były do przewozu również w okresie przed 2 stycznia 2014 roku tj. przed zawarciem umów zlecenia pomiędzy ubezpieczonym a firmą (...) R. L..

J. B. zajmował się sprzątaniami pojazdów również przed zawarciem umów zlecenia, jak i w trakcie trwania tych umów. Sprzątanie początkowo odbywało się w wynajętej bazie, zaś w późniejszym okresie w myjni należącej do (...). przyznał, iż zawarł około 50-ciu umów zlecenia z pracownikami zatrudnionymi w (...) (z kierowcami oraz jednym pracownikiem biurowym).

R. L. prowadzi własną działalność od 2005 roku do chwili obecnej jako (...) w B.. W 2014 roku zajmował się wspomaganiami transportu lądowego. Współpracował z J. P. od 2004 roku. Współpracując z firmą (...) był odpowiedzialny za rozwój firmy, rozszerzanie nowych linii przewozowych w transporcie osobowym, zakup pojazdów na rzecz firmy (...), dbałość o stany techniczne pojazdów. Nie posiadał licencji na transport osobowy oraz nie zajmował się prowadzeniem takiego transportu na własną rękę. Posiadane przez R. L. busy do transportu, wynajmowane były za odpłatnością J. P., zaś kierowcy zatrudnieni przez J. P. jeździli zarówno busami należącymi do J. P. jak i R. L. w ramach zatrudnienia w (...). W każdym pojeździe, również w tych, których był właścicielem R. L. znajdowały się teczki z dokumentacją w tym z wypisem licencji na J. P.. Firma R. L. nigdy nie świadczyła zarobkowego przewozu osób. W ramach umowy współpracy zawartej w J. P. był on przełożonym kierowców zatrudnionych przez J. P., zaś grafik ustalał pracownik (...). Zarówno przed styczniem 2014 roku jak i po tej dacie (tj. po zawieraniu umów zlecenia z kierowcami) obsługą codzienną pojazdów zajmowali się kierowcy zatrudnieni u J. P.. Umowy zlecenia z kierowcami R. L. zawierał na polecenie J. P., który wyjaśnił iż czynność tam związana jest z dużą wysokością wynagrodzeń pracowników oraz będzie skutkowało obniżeniem wysokości składek na ubezpieczenie społeczne. Wszystkie swoje obowiązki kierowcy wykonywali w ramach ich normalnego czasu pracy, a nie po godzinach. Kierowcy łącznie otrzymywali nadal takie samo wynagrodzenie, jak wcześniej, które uzależnione było od ilości przejechanych godzin. Były tworzone odrębne listy obecności dotyczące obu umów. Kontrola Inspekcji Pracy, jaka odbyła się na przełomie lipca i sierpnia 2014r. spowodowała zaprzestanie dalszego zawierania przedmiotowych umów

Klienci chętni do wynajmu zgłaszali się do R. L., zaś wszystkie szczegóły były uzgadniane z pracownikami J. P.. W okresie trwania umów zleceń z kierowcami w 2014 roku organizacja pracy w zakresie przewozów okazjonalnych odbywała się identycznie, a wykonawcą zlecenia cały czas była firma (...).

Wynagrodzenie z tytułu zawartych umów zlecenia wypłacał zleceniobiorcom (w tym ubezpieczonemu) R. L., ale ze środków przelewanych przez firmę J. P.- (...) dokonywał comiesięcznie płatności dla (...) R. L. na podstawie wystawionych faktur.

Z tytułu świadczenia usług w ramach zawartej umowy zlecenia z (...) wykonywanych na rzecz (...) J. B. osiągnął przychody: w styczniu 2014 roku - 989,00 zł, w lutym 2014 roku - 1726,00 zł, w marcu 2014 roku - 1079,00 zł, w kwietniu 2014 roku - 1251,00 zł, w maju 2014 roku - 1345,00 zł, w czerwcu 2014 roku - 1191,00 zł, w lipcu 2014 roku 815,00 zł.

Stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów oraz o zeznania ubezpieczonego J. B. oraz świadków - R. L., A. N., M. S., P. O., T. D., K. D. i M. K.. Zeznania wnioskodawcy J. P. Sąd podzielił jedynie w zakresie w jakim pokrywały się z pozostałym materiałem dowodowym. Zeznania tych świadków w ocenie Sądu pozwalają na ustalenie rzeczywistego charakteru pracy ubezpieczonego w ramach umowy o pracę z (...) oraz okoliczności dotyczących tego, iż charakter tej pracy nie zmienił się po zawarciu umów zlecenia.

Zasadniczo odmienne od zeznań świadków, w kluczowych dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie kwestiach, były zeznania wnioskodawcy J. P., dlatego też Sąd odmówił im przyznania waloru wiarygodności. Podsumowując dokonanej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy podniósł, że przedmiotem umów zlecenia zawieranych pomiędzy pracownikami zatrudnionymi w (...) oraz firmą (...) R. L. było świadczenie usług transportowych w ramach faktycznej pracy w (...). Czynności wykonywane przez kierowców niczym nie różniły się od czynności wykonywanych dotychczas w czasie pracy, w ramach stosunku pracy. Usługi świadczone były przy wykorzystaniu bazy transportowej, sprzętu, pojazdów, wyposażenia, pomieszczeń oraz narzędzi pracy pracodawcy.

Do realizacji umów pracodawca zabezpieczał obsługę techniczną, administracyjną i gospodarczą. Bezpośredni nadzór i kontrolę nad organizacją sprawował pracodawca. Miejsce i czas realizacji usług wyznaczał pracodawca. To pracodawca w istocie płacił pracownikom za usługi wykonywane w ramach umowy zlecenia, bowiem(...)R. L. był jedynie pośrednikiem przekazywaniu środków na wynagrodzenia od pracodawcy.

Sąd Okręgowy orzekł, że stosownie do treści przepisu art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1778) za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą prace na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Przepisy art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017 roku, poz. 1838) o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych stanowią natomiast, że do ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników (zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy - pracowników w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czyli również w rozumieniu art. 8 ust. 2a tejże ustawy) stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób.

Wobec powyższego w sytuacji ustalenia, że daną osobę należy kwalifikować jako pracownika na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne zastosowanie znajdują przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10.

Stosownie do przepisu art. 18 ust. 1a ustawy systemowej w stosunku do ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu umowy zlecenia/świadczenia usług jest zatem pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach tej umowy zawartej z osobą trzecią (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 roku, II UZP 6/09, LEX nr 514221 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010 roku, I UK 259/09, LEX nr 585727).

Zgodnie z art. 4 pkt 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne jest pracodawca - w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. W świetle powyższego przepisu składki na ubezpieczenie społeczne za pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej) odprowadza pracodawca, a za zleceniobiorcę/osobę świadczącą usługi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej) zleceniodawca.

Przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wprowadził wyjątek od reguły przyjętej w art. 9 ust. 1 ustawy systemowej dotyczący tego, że umowa zlecenia jest zwolniona z obowiązku ubezpieczenia społecznego w sytuacji, gdy występuje u tej samej osoby obok umowy o pracę. Przepis ten został wprowadzony po to, aby wyeliminować sytuację, gdy w ramach umowy cywilnoprawnej ubezpieczony wykonywałby te same obowiązki, które świadczył w ramach umowy o pracę, wskutek czego pracodawca nie musiałby zatrudniać pracownika w większym wymiarze czasu pracy lub w godzinach nadliczbowych i odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne od wyższego wynagrodzenia.

Przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz pracodawcy, jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Zwrot „działać na rzecz” użyty został w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego).

Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a u.s.u.s. zwrot „działać na rzecz” opisuje sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcje uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj. 1) umowy o pracę, 2) umowy zlecenia między pracownikiem a osobą trzecią 3) umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą.

Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 27 czerwca 2013 r. III AUa 2027/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 czerwca 2013 r.; III AUa 1054/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 czerwca 2013 r.; III AUa 1924/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 24 września 2013 r., III AUa 304/13). Powyższe stanowisko, iż przepis art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracodawcy dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy podzielił Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyrokach: z dnia 11 kwietnia 2013r sygn. akt III AUa 199/13; III AUa 158/14).

Konsekwencją konstrukcji uznania za pracownika jest konieczność opłacania przez pracodawcę składki na ubezpieczenie społeczne za osobę, z którą została zawarta umowa zlecenia, tak jak za pracownika. Stosownie do przepisu art. 32 ustawy systemowej pracodawcę obciąża zatem także obowiązek poboru i odprowadzenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę „uznaną za pracownika”.

Problem, kto jest płatnikiem składek w stosunku do osoby wykonującej pracę na rzecz pracodawcy w ramach umowy zawartej z osobą trzecią był przedmiotem wielu analiz Sądu Najwyższego. W uchwale z dnia 2 września 2009 roku, sygn. akt II UZP 6/09 SN stwierdził, że pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło, umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, zawartej z osobą trzecią jest płatnikiem składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (podobnie z wyroku SN z dnia 18 października 2011 r. III UK 22/11).

Sąd Najwyższy zauważył ponadto, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą.

W konsekwencji, nawet, gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę o dzieło z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Zatem status pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych wyznacza w istocie nie tylko podstawa nawiązania więzi prawnej między pracownikiem a pracodawcą, ale również fakt świadczenia pracy, rzeczywistego wykonywania obowiązków pracowniczych.

Płatnikiem składek za takiego pracownika jest pracodawca, a przychód tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie „uwzględnia się” w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Sąd Najwyższy podniósł argument, że obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona i który w związku tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy. Stanowisko to podzielił Sąd Najwyższy w wyroku z 22 lutego 2010 roku, sygn. akt I UK 259/09 stwierdzając, że podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnymi, rentowymi, chorobowymi i wypadkowymi tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy systemowej).

Ustawodawca wprowadził regułę, iż umowa zlecenia zawartą z własnym pracownikiem podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu tak jak umowa o pracę. Jeżeli została ona zawarta wprawdzie nie z własnym pracodawcą, ale jeśli w ramach takiej umowy wykonywana jest praca na rzecz pracodawcy, z którym osoba wykonująca umowę

zlecenia pozostaje w stosunku pracy, należy odprowadzić od niej składki na ubezpieczenia na takich samych zasadach jak w przypadku umowy o pracę. Powyższy przepis akcentuje zatem, że status pracownika na gruncie prawa do ubezpieczeń społecznych wyznacza w istocie nie tylko podstawa nawiązania więzi prawnej między pracownikiem a pracodawcą, ale również fakt świadczenia pracy, rzeczywistego wykonywania obowiązków pracowniczych.

Płatnik składek nie dokonuje zatem zgłoszenia (dodatkowego) z tytułu zawartej umowy zlecenia a jedynie sumuje przychody uzyskane z tytułu umowy o pracę i umowy zlecenia, od których jest zobowiązany odprowadzić składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. Zgodnie bowiem z art. 18 ust. 1 i 1a ustawy systemowej, osobom, o których mowa w art. 8 ust. 2a w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku Pracy.

W niniejszym stanie faktycznym pracownicy (...), w tym J. B., w ramach umów zlecenia zawartych z podmiotem zewnętrznym - faktycznie wykonywali pracę na rzecz swojego pracodawcy. Zleceniobiorcy wykonywali typowe czynności, wchodzące w zakres usług transportowych, to jest w zakres ich podstawowych obowiązków wykonywanych w ramach stosunku pracy. Odbiorcą (beneficjentem) tych świadczeń był ich pracodawca a nie zleceniodawca, świadczenia były wykonywane na rzecz klientów (...), z którym wiązał ich stosunek pracy, a rezultat ich pracy uzyskiwał pracodawca, a nie podmiot zewnętrzny.

Usługi transportowe były wykonywane przy wykorzystaniu parku maszynowego, zaplecza technicznego i biurowego pracodawcy. Zleceniobiorcy byli zobowiązani do wykonywania czynności zlecanych im przez pracodawcę. Również pracodawca ustalał grafik pracy i zabezpieczał pojazdy i narzędzia pracy niezbędne do świadczenia usług transportowych, jak sprzęt, materiały i narzędzia. W czasie trwania umowy zlecenia ubezpieczony wykonywał typowe czynności pracownicze, których odbiorcą był jego pracodawca, to jest (...), a nie zleceniodawca (...)R. L..

Wprowadzie to (...) R. L. był związany umowami z (...), lecz czynności objęte przedmiotem umowy zlecenia realizowane były wyłącznie przez osoby, które były związane stosunkiem pracy z (...). W konsekwencji, to pracodawca uzyskiwał rezultat pracy wykonywanej przez ubezpieczonego formalnie na rzecz zleceniodawcy.

Ubezpieczony, jako pracownik (...), świadcząc pracę w ramach umów zlecenia zawartych z (...) R. L., w istocie wykonywał pracę na rzecz swojego pracodawcy (...).

Od tego wyroku apelację wniósł wnioskodawca J. P. zaskarżając wyrok w całości. Wyrokowi zarzucał:

- naruszenie przepisów postępowania – art. 233 § 1 kpc przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na przyjęciu, że umowy zawierane przez R. L. z pracownikami J. P. były umowami zlecenia, podczas gdy z ustaleń pokontrolnych Państwowej Inspekcji Pracy wynikało, że odpowiadają one treści umowom o pracę i R. L. był zobowiązany do ich zawarcia, nieuwzględnienie ustaleń Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej zawartych w orzeczeniu w sprawie II W 696/14 wskazujących, że umowy te były umowami o pracę zawartymi w R. L.; bezzasadnym przyjęciem, e kwoty wypłacane przez J. P. na rzecz (...) R. L. były przeznaczone na wypłaty dla pracowników i nie obejmowały zapłaty za zleconą obsługę pojazdów, poprzez odmowę wiarygodności zeznaniom wnioskodawcy i uznanie za wiarygodne zeznań R. L.

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyrokowania polegający na ustaleniu, że wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia R. L. wypłacał ze środków przelewanych przez wnioskodawcę, przypisywanie J. P. uzyskiwania korzyści z pracy pracowników zatrudnionych na umowy zlecenia przez R. L., ustaleniu, że bezpośredni nadzór i kontrolę nad organizacją pracy sprawował J. P., a nie R. L..

Wnosił o zmianę wyroku i uwzględnienie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Przed wszystkim należy zauważyć, że apelacja zawiera zarzuty podnoszone w odwołaniu od zaskarżonej decyzji i powielenie stanowiska wnioskodawcy przedstawionego w toku postępowania. Sąd Okręgowy wypowiedział się co do tych zastrzeżeń i dał temu wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, dokonując oceny zarówno argumentów zawartych w odwołaniu wnioskodawcy, jak argumentów pozwanego.

Sąd Okręgowy wydając zaskarżony wyrok dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, przeprowadził analizę przepisów prawa i dokonał ich trafnej interpretacji. Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje dokonane przez Sąd ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w motywach zaskarżonego wyroku. W tej sytuacji nie istnieje potrzeba ich powtarzania, a zwłaszcza interpretacji przepisów prawa (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98 - OSNP 1999/24/776; z dnia z dnia 24 września 2009 r., teza 1, II PK 58/09 - LEX nr 558303; z dnia 9 lipca 2009 r. teza 2, II UK 374/08 - LEX nr 533104).

Istota rozpoznawanej sprawy sprowadzała się do zbadania czy J. B. jest pracownikiem w rozumieniu art. 8 ust. 2a cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych a tym samym czy jej pracodawca jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od przychodu uzyskanego w ramach stosunku pracy jak i umowy zlecenia zawartej z R. L.. Wbrew pogładowi wyrażonemu w apelacji Sąd pierwszej instancji przeprowadził bardzo wnikliwe postępowanie dowodowe i poczynił ustalenia faktyczne, które znajdują oparcie w przeprowadzonych dowodach, są dokładne i wewnętrznie spójne. Zastrzeżenia apelacji dotyczą kwestii, co do których Sąd pierwszej instancji wypowiedział się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, ponieważ argumenty wnioskodawcy co zawieranych umów zlecenia przez jego własnych pracowników z innym podmiotem były podnoszone w odwołaniu.

Omówione szczegółowo przez Sąd Okręgowy dowody nie upoważniają do wysunięcia tezy o zawarciu ważnych umów zlecenia, z których przychód nie jest traktowany jak przychód z umowy o pracę z własnym pracodawcą. Co więcej, tylko wnioskodawca podnosił te argumenty, podczas gdy pozostałe zeznające w sprawie osoby – pracownicy oraz R. L. potwierdzały fakt zawarcia tych umów wyłącznie w celu obniżenia kosztów pracodawcy. Sąd Apelacyjny nie dopatrywał się uchybień uzasadniających zarzut przekroczenia granic zastrzeżonej dla sądu swobodnej oceny dowodów (art.233 § 1 KPC). Wywody apelacji sprowadzając się do podważenia oceny dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy i stanowią polemikę z prawidłowymi ustaleniami tego Sądu. Sąd Okręgowy wyczerpująco w uzasadnieniu wypowiedział się, co do powodów, dla których odmówił wiarygodności zeznaniom wnioskodawcy i Sąd Apelacyjny nie znajduje podstaw do uznania, że przy tej ocenie została przekroczona granica swobodnej oceny dowodów i naruszony został przepis art. 233 § 2 KPC. Przepis ten zawiera nakaz - nie doznający wyjątku, aby wyrażona ocena w aspekcie wiarygodności dokonana była na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w sprawie oraz uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu (por. m. in. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 października 1996 r., III CKN 8/96 - OSNC 1997, nr 3, poz. 30) Wyraz tej oceny Sądu Okręgowego znalazł się w motywach wyroku, a zatem uzasadnienie zaskarżonego wyroku w pełni odpowiada wymogom art. 328 § 2 KPC. Uzasadnienie wyroku zostało sporządzone starannie i zawiera elementy wymagane przepisem art.328 § 1 KPC. Sąd Okręgowy bardzo szczegółowo ocenił cały materiał dowodowy. Uzasadnienie wskazuje, że Sąd Okręgowy zbadał wszystkie warunki zawartej umowy i po dokładnym przeanalizowaniu stanu faktycznego stwierdził, że na ich podstawie zainteresowany J. B. faktycznie wykonywał pracę na rzecz pracodawcy bez względu na zawartą umowę zlecenia.

Zarzut sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego mógłby tylko wówczas wzruszyć zaskarżony wyrok, gdyby istniała dysharmonia między materiałem zgromadzonym w sprawie a konkluzją, do jakiej doszedł Sąd na jego podstawie. Taka sytuacja w tym wypadku nie występowała, Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne (które Sąd Apelacyjny przyjął za własne) i wyprowadził z nich trafne wnioski natury prawnej.

Odnosząc się do zarzutu nieuwzględnienia orzeczenia wydanego przez Sąd Okręgowy w sprawie II W 696/14 należy przypomnieć skarżącemu, że sąd w postępowaniu cywilnym związany jest ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa, natomiast wyrok, na który powołuje się skarżący dotyczył wykroczenia. Postępowanie kontrolne Państwowej Inspekcji Pracy i ustalenia dokonane w trakcie kontroli przeprowadzonej u R. L. nie mogą być podstawą do rozstrzygnięcia w zakresie ubezpieczeń społecznych, co więcej te ustalenia nie mają mocy wiążącej inne organy, jaką ustawa nadaje wyrokom i decyzjom administracyjnym.

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona i na mocy art. 385 KPC orzekł, jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach Sąd Apelacyjny oparł na przepisach art. 98 KPC oraz § 9 ust 2 i § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015 poz.1804).